

Hembygdsbladet

Medlemsblad för Vikingstads Hembygdsförening Nr 3 år 2013.

Vi avser att ge ut det i februari, maj, augusti och november.

Berättarafton 17 april



Rolf Eriksson berättade och visade bilder om sin tid som FN polis i Kambodja, ett land sargat av inbördeskrig där Röda Khmererna utfört illdåd mot befolkningen. Landet var kraftigt minerat och minröjarna sökte rätt på minorna längs med vägarna och desarmerade eller sprängde dem. Det

vatten som fanns inom landet var inte användbart som dricksvatten men befolkningen hade inget annat att tillgå. Svenskarna åkte till Thailand och hämtade sitt vatten. Vid ett tillfälle köpte de en laddning med glass som de med ilfart åkte till byn där de var förlagda och bjöd barnen på. Det var första gången de åt glass, det blev verkligen uppskattat. Livet var inget värt vid de sammandrabbningar som fortfarande blossade upp så folket hade det besvärligt. FN polisens närvaro dämpade dock våldet mellan grupperna. Efter blev det trivsam samvaro med kaffe, eftersnack och historier i den trivsamma miljön i stora salen på övervåningen.

Torpvandring 4 maj



Samling vid Rakereds tegelbruk efter information åkte vi till Bäck där vi parkerade på ängen utanför. När vi gick mot huset m möttes vi av dragspelsmusik från det öppna köksfönstret när den boende välkomnade med musik på tvåradigt dragspel. Mimmi Wiklund berättade om

torpet och vi blev inbjudna för att titta på interiören. Därefter tog vi en skogsstig till torpet Åttingen som revs på 1950 talet och skog planterades på åker och äng. Torpgrunden var nu omgiven av hög skog och naturen har till stor del tagit över. Göran berättade om dem som bott där och om dem som bott på torpen omkring och berättelser om de boende. Därefter gick vi till Ängsveden där huset ännu finns kvar om än i inte så gott skick. Där hade Ingrid och Anette kokt varm korv som smakade bra tillsammans med det medhavda fiket. Göran berättade om torpet Hagen, Ängen, Nysätter, Trädgårdstorp och om Lingham där hela familjen flyttade till Amerika. Deltagarna promenerade sedan till sina bilar vid Bäck med en hel del torp historier i minnet.

Ny flaggstång

Vid kontroll av flaggstången var fundamentet under jord i dåligt skick.

Stången var monterad mot ett trästativ som grävts ner under jord och var rötskadat. Den tolv meter höga stången fälldes med traktor som stöd och den nio meter långa "plaststången" monterad på ett nytt betongfundament restes av en man.

Nosa på Landet: Ett Leaderprojekt.



Medlemmar och barn från Somaliska föreningen i Skäggetorp deltog i en bussresa anordnad av Vikingstads Hembygdsförening. Ett intressant besök gjordes i Brink där Brinkby informerade om mjölken som producerades på gården och tillfälle gavs för att se korna såväl i

ladugård som på beten. Hästarna visades också. Därefter visning av Hembygdsgården och gemensam lunch som Somaliska föreningen lagat och föreningen hade ordnat sallad, lekar i trädgården och kaffe. Hemresa efter en rundtur i samhället.

Nationaldagen



Firades som vanligt i Hembygdsgårdens trädgård. Talare var Östergötlands hembygdsförbunds ordförande Denny Lawroth som talade om historiken om Svenska flaggans dag som den tidigare kallats. Den är årsdagen av Gustav Wasas tronbestigning

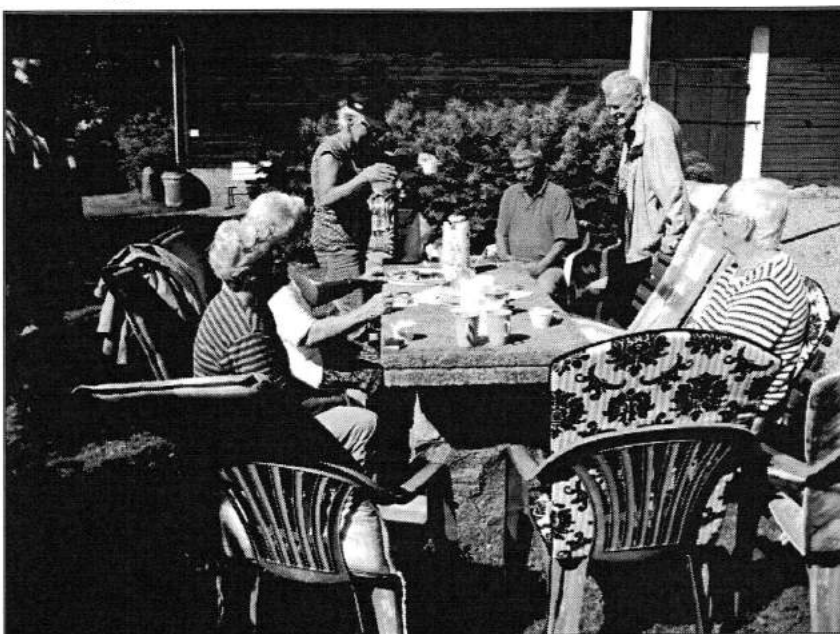
1523 och grundlagens antagande 1809. Anita, Anna och Irene spelade traditionella melodier och framförde efter talet ett potpuri. Till kaffet hade Sonja bakat rulltårter och gjort bakelser av dem, med vispad grädde, färsk jordgubbe och en Svensk flagga på toppen, en god och trevlig överraskning.

Allsång



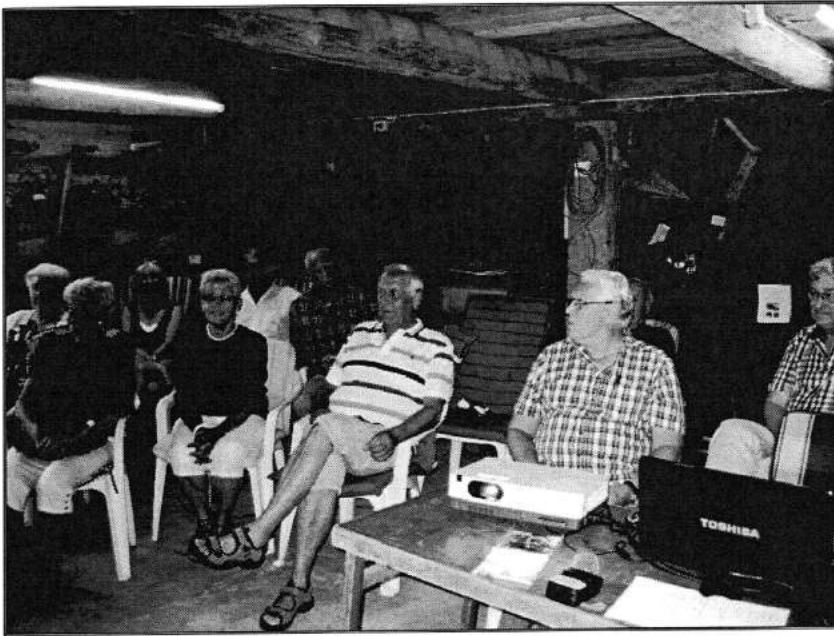
Den 12 juni hade vi
allsång i hembygdsgården.
Det var en skön
sommarekväll. Ca 30
sångglada personer var
där och sjöng under
Anitas ledning med
ackompanjemang av
Lang-Quintetten.

Kaffe och guidning på torsdagarna till den 15 augusti



Vår "arbetsdag" torsdagar
har i år utökats med
guidning och kaffe för
hembygdsföreningens
medlemmar och andra
som vill ha ett utflyktsmål.

Öppet hus lördag 6 och 20 juli



Nytt program; Vi tittar i de gamla fotopärmarna och använde dator och projektor för att visa de över trehundra bilder som Östen Allert donerat. De är inskannade och visades nu på duk. Intressanta bilder för åskådarna som gärna vill ha fler visningar.

Verandan

Det har varit en del beslutsvända när det gäller ommålning. Orsaken är att plastfärg hade använts vid ett tidigare tillfälle och orsakade att vårt museum beordrade borttagning av all färg, ett ganska tidsödande arbete. Och därefter målning med godkänd oljefärg. Men vilken var det som använts?

Svaret fick vi på en höstmarknad när den som målat sista gången kom på besök. Han lovade att hjälpa till så att vi fick rätt kvalitet och rätta kulörer. Han kontaktade sedan Målarmuseet som tagit fram färg och erforderligt material, instruerar om hur arbetet skall utföras och kontrollerar att vi gjort rätt. De har på plats blandat de sex kulörer som ingår. Ett tiotal "rosetter" har tillverkats för några av dem som fanns börjar bli åtgångna. "Garneringen" vid stolpar-golv har även nytillverkats. Plåttaket har endast några rostfläckar som efter lätt slipning grundmålats och färdigmålats.

Det som utförts är: lätt skrapning av lossad färg, slipning med slippapper. Tvättning med ammoniak men ingen eftersköljning. Justering, slipning av den färg som lossat vid tvättningen.

Så börjar det roliga, yttertaket är klart och nu kan vi måla med oljefärg i de kulörer och nyanser som var tidigare. Med hänsyn till vädret och torktid mellan strykningarna tog det tid men slutet gott allting gott heter det och vi hoppas att målningen skall hålla länge och vara en värdig prydnad till den

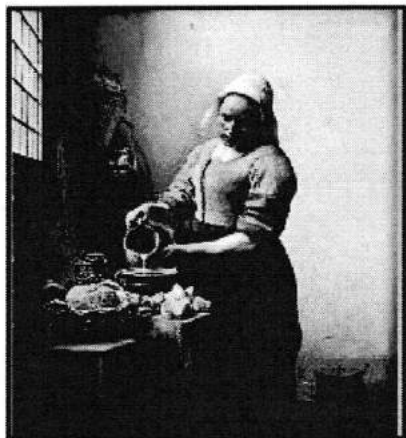
tvåhundra sextio år gamla byggnaden.

Men vad kostar det? Arbetet utfördes utan kostnad av styrelsens medlemmar, Kommunen betalade halva kostnaden för material och Målarmuseets arbete så för föreningen blir det ca. sextusen kronor.

KOMMANDE

Missionskyrkans friluftsgudstjänst i hembygdsgårdens trädgård söndagen den 11 augusti kl. 14.00

Spelmansträff 18 augusti kl. 11-15



Berättarafton den 28 augusti kl. 18:30 i Hembygdsgårdens sal på andra våningen. Robert Kolff visar bilder och berättar om holländsk konst ur historiskt perspektiv med anknytningar till Sverige.

Höstmarknad 14 september kl. 11-15

Julmarknad 7 december kl. 11-14

Utställning av översiktsplan för utveckling av Vikingstads samhälle.

Pågår till och med 30 september 2013. Den finns utställd på:

Vikingstads skola, i foajén till matsalen.

Medborgarkontor City i Stadsbiblioteket.

Miljö och samhällsbyggnadsförvaltningen Drottninggatan 45

På dessa platser samt i entrén till ICA i Vikingstad finns Översiktsplan för Vikingstad att hämta.

Kopierat från Västra Mälardalens Släktforskare

Vid medlemsmötet den 3:e april 2012 delade prosten Inge Svensson med sig av sin stora kunskap och långa erfarenhet av kyrkliga traditioner.

Föredragets huvudsyfte var att ge oss släktforskare en djupare förståelse för husförhören och det som dokumenterats i de så viktiga Husförhörslängderna.

Vi fick också en intressant inblick i prästernas anställnings- och levnadsförhållanden i flydda tider.

Det var 1686 års kyrkolag som ålade prästerskapet att genomföra årliga husförhör och föra kyrkoböcker över födda, vigda, döda. Från början var dessa dokument avsedda för prästens och kyrkans interna bruk. Alltså behövde prästen inte vinnlägga sig om att skriva så att allmänheten, eller för all del vi nutida släktforskare, skulle förstå vad där står. Så småningom insåg statsmakten värdet av kyrkoböckerna och krävde tillgång till dessa.

För att få tillgång (admitteras) till nattvarden krävdes ett visst mått av kunskap hos sockenborna. Denna kunskap inhämtades, förutom ur Bibeln, från Luthers Lilla Katekes. Det centrala där är Tio Guds Bud, Trons Artiklar, Fader Vår, Dopets Sakrament, Altarets Sakrament (nattvarden). Därefter Luthers utveckling (förklaring) av föregående avsnitt, samt avslutningsvis Hustavlan (hur hushållets medlemmar ska uppföra sig), böner och Syndabekännelsen.

Husförhören hölls på de större gårdarna, ofta på hösten. Där samlades ett utvalt antal sockenbor till möte under ledning av kyrkoherden. Man inledde och avslutade med psalmsång och bön. Däremellan förhördes de församlade på sina färdigheter i katekesen. Man kan tänka sig att där utdelades en del förmaningar och tillrättavisningar, men också att samlingen kunde avslutas under gemytliga former med mat och dryck. Husförhören hade säkert det goda med sig att den sociala gemenskapen befrämjades.

I sin ursprungliga form upphörde husförhören 1895. Då ersattes Husförhörslängderna med Församlingsböcker. Men Inge kunde berätta att han under sin tid som kyrkoherde i Munktorp fortsatte med "husförhör", om än i modifierad form.

Vi fick också en beskrivning av prästernas ibland rätt besvärliga tillvaro. Efter utbildning och prästvigning fick de stå till kyrkans förfogande som adjunkt och kunde då skickas än hit och än dit inom stiftet. För vissa präster tog det lång tid att få en fast tjänst som komminister. För att bli behörig sökande till kyrkoherdetjänst krävdes pastoralexamen.

Det rådde tidvis hård konkurrens om dessa tjänster och präster som kom från prästsläkter, och ofta hade högre utbildning (magisterexamen), gick då före. Ett sätt att erhålla en prästtjänst var också att konservera en prästänka eller prästdotter, dvs församlingen valde vid tillsättande av kyrkoherdetjänsten en präst som var villig att genom giftermål trygga försörjningen för den avlidne prästens familj.

B-Föreningsbrev

Vikingstads Hbf

590 49 VIKINGSTAD

Returadress

Vikingstads Hembygdsförening

Malmskogsvägen 4

584 22 LINKÖPING

1
(
4
.

Någon pensionering existerade inte, utan prästen tjänstgjorde ända till sin död. Till prästgården hörde också ett jordbruk som prästfamiljen skulle leva på förutom andelen av Tiondet från sockenborna. En tredjedel av Tiondet tillföll sockenprästen medan resten gick till fattigvård, kyrkounderhåll mm.



För att klara skötseln av gården fanns ofta ett flertal pigor och drängar anställda.

Prästerna skötte också mycket undervisning före skollagens tillkomst 1842.

Prästgårdarna blev ofta centra för bildning och forskning.

Vikingstads kyrkstall och tiondehus år 1955.

Fotograf S-O Andersson

Text och bilder framtagna av redaktionskommiten.

Framtaget i samarbete med Studieförbundet.